

تحلیلی بر عمل کرد طرح سبح در آموزش مهارت‌های شنا بین دانش‌آموزان و موانع اجرای بهینه این طرح از دیدگاه مربیان و کارشناسان

اسکندر حسین پور^{۱*}، میرمحمد کاشف^۲، محسن وحدانی^۳، یوسف منگشتی جونی^۴

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۱۰/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۳/۲۴)

چکیده

هدف پژوهش حاضر تحلیلی بر عمل کرد طرح سبح در آموزش مهارت‌های شنا به دانش‌آموزان و بیان موانع اجرای این طرح از دیدگاه مربیان و کارشناسان بود. پژوهش در دو بخش به صورت نیمه تجربی و توصیفی-پیمایشی صورت پذیرفت. در بخش نیمه تجربی ۳۰ نفر با میانگین سنی $8,34 \pm 5,98$ و توده شاخص بدنی $23,98 \pm 2,05$ از میان فراگیران به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب و با ارزیابی مربیان و داوران در پیش‌آزمون و پس‌آزمون مورد سنجش قرار گرفتند. در بخش توصیفی، جامعه آماری شامل کلیه مربیان طرح و کارشناسان ادارات و نواحی آموزش و پرورش شهرستان ارومیه بودند ($N=43$). ابزار این بخش پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای بود که مشکلات و موانع اجرای طرح را در ۴ بعد: امکانات و فضاها، مدیریت و برنامه‌ریزی، مشکلات مربوط به مربیان و مشکلات وابسته به دانش‌آموزان بررسی می‌کرد. روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه توسط اساتید مجرب تربیت‌بدنی و روایی سازه آن از طریق تحلیل عاملی تأییدی ($AGFI=0,91$ و $df=43$ و $P=0,00$) مورد تأیید قرار گرفت و ضریب پایایی آن در یک مطالعه مقدماتی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ $\alpha=85$ به دست آمد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون رتبه‌ای فریدمن، یومان-ویتنی و ویلکاکسون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که در تمامی مهارت‌های شنا بین پیش‌آزمون و پس‌آزمون تفاوت معناداری وجود دارد. در بخش بررسی موانع اجرای بهینه طرح، مشخص شد که بیشترین مشکلات به ترتیب مربوط به کمبود امکانات و تجهیزات، مشکلات مربوط به مربیان، مدیریت و برنامه‌ریزی و در نهایت مشکلات دانش‌آموزان است. آنچه در این تحقیق به دست آمده حاکی از تأثیرگذار بودن طرح دارد. ولی تا نتیجه مطلوب و مورد نظر فاصله دارد که باید با مهیا نمودن شرایط، امکانات و برنامه‌ریزی و مدیریت مناسب زمینه را برای آموزش و یادگیری بهتر فراهم نمود.

واژگان کلیدی

طرح سبح، مهارت‌های شنا، موانع.

مقدمه

یکی از ورزش‌هایی که کاربرد فراوانی دارد و از محبوبیت زیادی در بین اقشار مختلف مردم برخوردار است شنا می‌باشد (کوزه چیان، ۱۳۸۷). با توجه به ضرورت و اهمیت یادگیری شنا و سفارش آن در دین مبین اسلام و گفتار پیامبر اکرم (ص) که در این زمینه می‌فرمایند: به فرزندان خود شنا کردن بیاموزید (کاشف، ۱۳۷۷). ورزش شنا به لحاظ جذاب و مفرح بودن (اسمعیلی، ۱۳۸۸) و نیز لحاظ مدال‌های فراوان در المپیک (گرین و هولیهان، ۲۰۰۵) مورد توجه خاص بوده است. شواهد باستان‌شناسی نشان می‌دهند که قدمت شنا و شنا کردن به ۲۵۰۰ سال قبل از میلاد در تمدن مصر و بعد از آن در تمدن‌های آشور و یونان و روم باستان بازمی‌گردد (کریمی، ۱۳۶۴). آنچه از گذشته آموزش شنا استنباط می‌گردد بر اساس یافته‌هایی است که از حروف تصویری هیروگلیف^۱ مصریان به دست آمده است. یونانیان باستان و رومی‌ها شنا را جزء برنامه‌های مهم آموزش نظامی خود قرار داده بودند و مانند الفبا یکی از مواد درسی در آموزش مردان بوده است. در قرن هفدهم به دستور رسمی حکومتی در اروپا و ژاپن شنا به صورت اجباری در مدارس تدریس می‌شد و در نزد ایرانیان باستان آموزش شنا به کودکان از بااهمیت‌ترین برنامه‌های ورزشی بوده است (کریمی، ۱۳۶۴). گوتس موتس^۲ (۱۸۳۹-۱۷۵۹) که در توسعه شنا در مدارس نقش اساسی داشته می‌گوید: ورزش شنا باید قسمت اصلی تعلیم و تربیت باشد (گایینی، ۱۳۸۵).

ورزش شنا تمام سیستم‌های حیاتی بدن را تقویت و وادار به کار کند. هیچ نوع فعالیتی نمی‌تواند بهتر از شنا این کار را انجام دهد (کاشف، ۱۳۷۷). فردی که شنا می‌کند، نه تنها از این طریق احساس راحتی و نشاط می‌کند بلکه در اثر شنا

کردن قابلیت‌های جسمانی خود را از قبیل استقامت دستگاه گردش خون و تنفس، قدرت، سرعت و انعطاف‌پذیری مفاصل شانه و مچ پا افزایش می‌دهد (کاشف، ۱۳۸۷). اغلب مردم بیان می‌دارند که میان احساس لذت و نشاط فعالیت بر روی زمین و درون آب تفاوت زیادی وجود دارد؛ زیرا در درون آب، احساس سبکی به فرد دست می‌دهد (کاشف، ۱۳۷۷). شنا را از سن نوزادی تا سن کهن سالی می‌توان انجام داد و به‌طور کلی ورزشی است که باعث می‌شود که فرد انرژی بیشتری برای انجام کارهای روزانه خود کسب کند (گایینی، ۱۳۸۵). سلامت عمومی را بهبود بخشد و موجب تناسب‌اندام می‌شود و به‌عنوان یک ورزش، با بدن بسیار ملایم برخورد می‌کند و آسیب‌های ناشی از آن حداقل هستند (مارک^۳، ۲۰۰۰). خاصیت شناوری در آب، از شدت ضربه‌های وارد شده بر مفاصل می‌کاهد (رشید پور، ۱۳۶۲). الگوهای حرکتی در شنا کاملاً غیرقابل مقایسه با الگوهای حرکتی در زندگی معمولی و روزانه و مفیدتر هستند و از دیگر ورزش‌ها و تفریحات تجربه‌شده بهتر است (روشال^۴، ۲۰۰۳). شنا علاوه بر کارکردهای جسمانی، روانی و تربیتی می‌تواند گزینه مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت دانش‌آموزان در ایام مختلف خصوصاً فصل تابستان باشد که اضافه بر یادگیری و نقش آن در تعلیم و تربیت می‌تواند با سرمایه‌گذاری باعث حضور جوانان مستعد در مجامع بین‌المللی گردید.

طرح سبح، طرحی است که توسط وزارت آموزش و پرورش به منظور توسعه قابلیت‌های جسمانی و اهداف تربیتی، ورزش شنا در مدارس برای پایه سوم ابتدایی به صورت اجباری تصویب و به اجرا درآمده است. گنجاندن شنا (طرح سبح: سلامتی، بهداشت، ایمنی و حرکت) در مدارس کشورمان در طی سال‌های گذشته،

3. Mark
4. Rushall

1. hieroglyph
2. Guts Muths

حرکتی نو و بدیع در عرصه ورزش و تعلیم و تربیت در مدارس بوده و می‌تواند کارکرد منحصر به فرد و تأثیر بسیار مثبتی در روحیه نوجوانان کشور داشته باشد و به عنوان مهارتی مفید در زندگی دانش‌آموزان وارد و تأثیر تربیتی خود را در جامعه بگذارد. رضوی (۱۳۹۱) فقدان برنامه‌ریزی بلندمدت، ضعف مربیان، کمبود اماکن و تجهیزات، فقدان حمایت مالی و کمبود بودجه، کمبود انگیزه، فقدان حمایت رسان‌های و چالش‌های فرهنگی، تاریخی و جغرافیایی را مهم‌ترین موانع توسعه شنای کشور می‌داند. توکلی (۱۳۸۳) فقدان آشنایی مسئولان را با دانش روز مدیریت، به ویژه مدیریت ورزشی، عدم واقع‌نگری، عدم برنامه‌ریزی بلندمدت و عدم به کارگیری مربیان مناسب و طراز اول را مانع توسعه شنا در ایران می‌داند. کارگر و همکاران (۱۳۸۳) در تحقیق خود اظهار داشتند که میزان استخرهای کشور ناکافی است و به خوبی در نقاط مختلف توزیع نشده است. تحقیقات صورت گرفته در کشورهای خارجی به دلیل پیش قدم بودن در این گونه طرح‌ها و سابقه طولانی در آموزش شنا بیشتر با عناوینی چون: آسیب‌ها ورزشی (آسیب‌های شانه)، تعیین مقدار کلر مناسب، تأثیر ضد عفونی کننده‌ها بر سلامت، نحوه اثرگذاری آموزش، ایجاد انگیزه در بین مربیان و دانش‌آموزان، معرفی بیماری‌های مرتبط و علت غرق شدن، می باشد. (روشال^۱، ۲۰۰۳)، آگازوتی^۲ (۱۹۹۸)، ماتسوموتو^۳ (۱۹۹۹)، برنارد^۴ (۲۰۰۳)، پوتوس^۵ (۲۰۱۰)، ویلیامز^۶ (۲۰۰۴). در تحقیقی که توسط کارن^۷ و همکاران (۲۰۰۳) در زمینه مشکلات آموزشی مدارس صورت گرفت، عدم مدیریت مناسب و رهبری را به عنوان اولین و فقدان ارتباط لازم و مناسب بین مربیان و فراگیران را به عنوان دومین مانع

در زمینه آموزش بیان نمودند. (کارن، ۲۰۰۳). لیبرمن^۸ و همکاران (۱۹۹۹) عنوان نمودند که چون برنامه آموزشی و فعالیت‌های ارائه شده در کلاس‌های آموزشی (شنا) عمومی است. فعالیت‌ها در قالب‌های سنتی منجر به مشارکت تعداد کمی از دانش‌آموزان می‌گردد؛ و همچنین عنوان کردند که مربیان به دلیل عدم درک نسب به وضعیت یادگیری دانش‌آموزان مانع نتیجه مطلوب آموزش می‌گردند. سینگ^۹ (۲۰۰۸) نقش تجهیزات و تسهیلات را همراه با مدیریت و برنامه‌ریزی، در رأس هر سیستم توسعه ورزش جای می‌دهد و کار در نبود آن را اتلاف سرمایه، اتلاف زمان و نومییدی ورزشکار می‌داند. کمبود امکانات و تجهیزات از قبیل استخر، وسایل رفت و آمد، نبود وسایل کمک آموزشی و مشکلات مربوط به کمبود مربی مجرب، حق الزحمه مربیان، آشنا نبودن مربیان با روش‌های تدریس، تعداد کم مربی به نسبت دانش‌آموزان و... مشکلات مدیریتی از قبیل فقدان برنامه‌ریزی مناسب، زمان کم آموزش، عدم وجود کلاس‌های ضمن خدمت و... همچنین مشکلات دانش‌آموزان از قبیل تعداد زیاد دانش‌آموزان در هر کلاس (برای قسمت کم عمق)، غیبت دانش‌آموزان و عدم رضایت بعضی از اولیاء و... می‌باشند. در این پژوهش دیدگاه مربیان و کارشناسان درباره اولویت بندی مشکلات مورد بررسی قرار گرفت و علاوه بر تأثیر طرح بر یادگیری مهارت‌های شنا که به صورت نیمه تجربی انجام گرفت به دو سؤال پاسخ داده می‌شود که مهم ترین مشکلات و موانع، اجرایی بهینه طرح کدامند؟ و آیا بین دیدگاه مربیان و کارشناسان تفاوتی وجود دارد؟

روش تحقیق

این پژوهش در دو بخش به صورت نیمه تجربی و توصیفی - پیمایشی صورت پذیرفت. در بخش نیمه تجربی ۳۰ نفر با میانگین سنی ۸,۳۴±۵,۹۸ و توده شاخص بدنی ۲,۰۵±

1. Rushall
2. Aggazzotti
3. Matsumoto
4. Bernard
5. Putus
6. Williams
7. Karen

8. Lieberman
9. Singh

نظریات و پیشنهادات کارشناسان، مربیان و اساتید سؤالاتی طراحی و در چندین مرحله اصلاح شد. روایی صوری و محتوایی پرسش نامه توسط اساتید مجرب تربیت‌بدنی و روایی سازه آن از طریق تحلیل عاملی تأییدی (۰,۹۱= $p=0.00$, $d.f=43$, AGFI) مورد تأیید قرار گرفت و ضریب پایایی آن در یک مطالعه مقدماتی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ $\alpha=0.85$ به دست آمد.

برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید. در بخش آمار توصیفی از میانگین، انحراف معیار و درصد فراوانی استفاده و در بخش آمار استنباطی ابتدا از آزمون کالموگروف اسمیرنوف، جهت اطمینان از طبیعی بودن توزیع داده‌ها استفاده شد. در ادامه با توجه به غیرطبیعی بودن توزیع داده‌ها از آزمون‌های ناپارامتریک (در هر دو بخش) برای تحلیل داده‌ها استفاده گردید. از آزمون رتبه‌ای فریدمن برای رتبه‌بندی مشکلات و موانع مربوط به طرح استفاده گردید. همچنین برای مقایسه نظریات کارشناسان و مربیان از آزمون یوی مان-ویتنی استفاده گردید ($p > 0.05$) و در نهایت برای مقایسه پس‌آزمون و پیش‌آزمون در بخش نیمه تجربی پژوهش از آزمون ویلکاکسون برای تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها

بخش نیمه تجربی

۲۳,۹۸ از میان فراگیران به صورت تصادفی خوشه ای از میان ۶ کلاس آموزش شنا سال سوم ابتدایی انتخاب و مورد آزمون قرار گرفتند. برای رسیدن به اهداف بخش نیمه تجربی از جلسات ابتدایی با ارزیابی مربی و دو داور پیش‌آزمونی از نمونه‌های پژوهش صورت پذیرفت؛ و پس از دوازده هفته آموزش شنا ارزیابی مربوط به پس‌آزمون توسط مربیان و داوران صورت پذیرفت. پرسش نامه برای ارزیابی عمل کرد دانش‌آموزان در مقیاس‌های ۵ تایی لیکرت از بسیار ضعیف تا عالی، ۸ مهارت یادگیری و عمل کرد دانش‌آموزان را ارزیابی می‌کرد. (مهارت‌ها با توجه به اهداف طرح، توسط کارشناسان و اساتید دانشگاه طراحی شدند).

در بخش دیگر، پژوهش از نوع توصیفی - پیمایشی به لحاظ هدف کاربردی و از نظر جمع‌آوری اطلاعات به صورت میدانی صورت پذیرفت. جامعه آماری شامل کلیه مربیان طرح و کارشناسان ادارات و نواحی آموزش و پرورش شهرستان ارومیه بودند. نمونه‌گیری به صورت تمام شمار و غیر تصادفی هدفمند صورت پذیرفت؛ که از میان پرسشنامه‌های توزیع شده ۴۳ پرسش نامه به محققان عودت داده شد. ابزار این بخش پرسش نامه محقق ساخته‌ای بود که مشکلات و موانع اجرای طرح را در ۴ بعد امکانات و فضاها، مدیریت و برنامه‌ریزی، مشکلات مربوط به مربیان و مشکلات وابسته به دانش‌آموزان را بررسی می‌کرد. برای طراحی پرسش نامه با استفاده از نقطه

جدول ۱. ویژگی‌های عمومی آزمودنی‌ها

ویژگی‌های عمومی	سن (سال)	قد (cm)	وزن (kg)	شاخص توده بدنی (Kg/m ²)
آزمودنی‌ها	۸,۳۴±۵,۹۸	۱۲۷,۹۵±۶	۲۴,۸۱±۹,۶۵	۲۳,۹۸±۲,۰۵

معناداری وجود دارد. ($p > 0.05$)

نتایج آزمون ویلکاکسون نشان داد (جدول ۲) که در تمامی مهارت‌ها بین پیش‌آزمون و پس‌آزمون تفاوت

جدول ۲. نتایج آزمون ویلکاکسون برای تعیین تفاوت مهارت‌ها

مهارت‌ها	آزمون	M±SD	میانگین رتبه	z	sig
آشنایی با آب	پیش آزمون	۳,۸۱±۱,۳۵	۸,۵	-۲,۲۸	۰,۰۰۱*
	پس آزمون	۴,۴۵±۰,۹			
شناوری	پیش آزمون	۲,۸۴±۱,۴۳	۹,۵	-۳,۶۰	۰,۰۰۱*
	پس آزمون	۴,۱۲±۰,۷۸			
پای کراال	پیش آزمون	۱,۸۴±۱,۰	۹	-۳,۷۹	۰,۰۰۱*
	پس آزمون	۲,۷۸±۱,۰۲			
دست کراال	پیش آزمون	۱,۴۸±۰,۶۶	۷	-۳,۶۹	۰,۰۰۱*
	پس آزمون	۲,۱۸±۰,۷۲			
هماهنگی دست و پای کراال	پیش آزمون	۱,۵۷±۰,۶۶	۸,۵	-۴,۱۹	۰,۰۰۱*
	پس آزمون	۲,۵۴±۰,۹۳			
نفس‌گیری	پیش آزمون	۱±۰	۰	-۴,۸۷	۰,۰۰۱*
	پس آزمون	۱,۷۸±۰,۵۴			
پای دوچرخه	پیش آزمون	۱±۰	۰	-۴,۲۰	۰,۰۰۱*
	پس آزمون	۱,۸۱±۰,۷۲			
هماهنگی و تعادل در حرکت کامل	پیش آزمون	۱,۵۴±۰,۷۷	۱۳	-۳,۶۵	۰,۰۰۱*
	پس آزمون	۲,۲۱±۰,۷۸			

بخش توصیفی: (مشکلات طرح)

جدول ۳. توزیع فراوانی سمت پاسخ‌دهندگان

پاسخ‌دهنده	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
کارشناس	۱۲	۲۷,۹۰	۲۷,۹۰
مریی	۳۱	۷۲,۱۰	۱۰۰
مجموع	۴۳	۱۰۰	

نتایج آزمون رتبه‌ای فریدمن نشان داد که بین مشکلات و موانع طرح سبح تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری‌که بیشترین مشکلات مربوط به کمبود امکانات و تجهیزات

سپس مشکلات مربوط به مریان بعد از آن مشکلات مدیریتی و برنامه‌ریزی و در نهایت مشکلات مربوط به دانش‌آموزان هست. (جدول شماره ۴)

جدول ۴. نتایج آزمون فریدمن برای اولویت‌بندی مشکلات طرح سبح

مشکلات و موانع	M±SD	میانگین رتبه	مربع کای	df	Sig
امکانات و تجهیزات	۳,۲۸±۰,۶۶	۳,۲۷	۲۴,۳۱	۳	۰,۰۰۱
مرییان	۳,۰۱±۰,۵۹	۲,۶۱			
مدیریت و برنامه‌ریزی	۲,۸۷±۰,۶۵	۲,۲۹			
دانش‌آموزان	۲,۷۲±۰,۶۷	۱,۸۳			

عوامل مقدار آلفا بیشتر از ۰,۰۵ بوده و بنابراین بین دیدگاه مربیان و کارشناسان تفاوت معناداری وجود ندارد. (جدول شماره ۵)

نتایج آزمون یومان-ویتنی نشان داد که بین نظریات کارشناسان و مربیان تفاوت معناداری وجود ندارد. همان‌طور که در جدول شماره ۵ مشخص است در تمامی

جدول ۵. نتایج آزمون یومان-ویتنی برای تعیین تفاوت بین گروه‌ها

Sig	z	یومان-ویتنی	میانگین رتبه	گروه	مشکلات و موانع
۰,۱۰	-۱,۶۱	۷۵	۱۳,۳۳	کارشناس	امکانات و تجهیزات
			۱۹,۶۲	مربی	
۰,۶۴	-۰,۴۵	۱۰۵	۱۶,۶۷	کارشناس	مربیان
			۱۸,۴۶	مربی	
۰,۱۴	-۱,۴۴	۷۹	۱۳,۷۸	کارشناس	مدیریت و برنامه‌ریزی
			۱۹,۴۶	مربی	
۰,۱۲	-۱,۵۲	۷۷	۱۳,۵۶	کارشناس	دانش‌آموزان
			۱۹,۵۴	مربی	

نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق تعیین تأثیر طرح سبح، بر یادگیری مهارت‌های شنا در دانش‌آموزان و موانع اجرای بهینه این طرح از دیدگاه مربیان و کارشناسان بود. نتایج نشان داد که طرح بر یادگیری مهارت‌های آموزشی تأثیر گذار بوده است و تفاوت معناداری بین پیش‌آزمون و پس‌آزمون در بین فراگیران ملاحظه گردید، که نتایج آن با نتایج اوزر، دومان و همکاران (۲۰۰۲) که تأثیر آموزش شنا برای یادگیری و آگاهی از بدن را مورد مطالعه قرار دادند هم خوانی دارد. تحقیقات زیادی در کشور در زمینه تأثیر آموزش بر یادگیری صورت گرفته که همگی بر مؤثر بودن آن تأکید کرده‌اند. البته آنچه در این تحقیق به دست آمده حاکی از تأثیر گذار بودن طرح دارد ولی تا نتیجه مطلوب و مورد نظر در اهداف این طرح فاصله دارد؛ که باید با مهیا نمودن شرایط و امکانات و برنامه‌ریزی و مدیریت مناسب زمینه را برای آموزش و یادگیری بهتر فراهم نمود تا کارایی و اثربخشی طرح به حداکثر ظرفیت خود برسد و نتیجه کار در پیشرفت ورزش‌شنای کشور مشاهده گردد. علاوه بر

حل مشکلات سخت‌افزاری (استخر و...) باید موانع نرم‌افزاری از قبیل برنامه‌ریزی برای صرف هزینه‌ها در مجرای درست و واقعی صورت گیرد تا با به کارگیری مربیان آموزش دیده و مجرب و استفاده از استخرهای مجهز و استاندارد، دانش‌آموزان بتوانند حداکثر استفاده را ببرند. یافته‌ها به دست آمده در بررسی موانع و مشکلات نشان داد که مهم‌ترین مشکلات در اجرای طرح به ترتیب عبارتند از: ۱- کمبود امکانات و تجهیزات (استخر، وسایل کمک آموزشی، وسایل رفت و آمد) ۲- مشکلات مربوطه به مربیان (کمبود مربی مجرب، مربیان متعدد برای یک کلاس، حق الزحمه نامناسب، عدم استراحت مناسب بین ساعات آموزشی، نداشتن طرح درس مناسب و...) ۳- مدیریت و برنامه‌ریزی مناسب (عدم برنامه‌ریزی مناسب، زمان کم آموزش برای یک جلسه، عدم برگزاری دوره ضمن خدمت برای مربیان، عدم نظارت بر کار مربیان، عدم هماهنگی بین کارشناسان ادارات و مسئولین استخرها و...) ۴- مشکلات مربوط به دانش‌آموزان (انگیزه، تعداد زیاد دانش‌آموزان در هر کلاس بلاخص جمع شدن

دانش آموزان مبتدی در ناحیه کم عمق، غیبت دانش آموزان و عدم رضایت بعضی از اولیاء و...) می‌باشند.

اولین مشکلی که یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد، مشکلات مربوط به امکانات و تجهیزات است. که با یافته های رضوی و همکاران (۱۳۹۱)، سینگ (۲۰۰۸) که نقش تجهیزات را بسیار اساسی می‌داند، کارگر و همکاران (۱۳۸۳) که ضمن برشمردن نقش اماکن ورزشی بر این عقیده اند که اماکن ورزشی دارای جایگاه مناسب و شایسته‌ای نیست؛ این امر به ویژه در مورد استخرهای شنا صادق است. فراهانی و عبدوی بافتانی (۱۳۸۳) دریافته‌اند که امکانات و تجهیزات استاندارد به ویژه در مراکز استان‌ها بسیار اندک است، هم خوانی دارد. بسیاری از شهرها و شهرستان‌های کشور هنوز استخر مناسب برای اجرای این طرح را ندارند. مریبان برای اثربخشی بهتر در یادگیری دانش آموزان نیازمند بسیاری امکانات لازم برای آموزش و تدریس هستند. تخته شنا، فیلم‌های کمک آموزشی، فراهم آوردن کلاسی کوچک در داخل استخر برای نمایش فیلم‌ها حداقل امکاناتی است که مریبان در درجه اول نیاز دارند. ضمن این که مشکل اساسی دیگر در این بخش کمبود وسایل ایاب و ذهاب برای دانش آموزان است. بسیاری از دبستان‌ها و مدارس روستایی در فاصله‌های دورتر از شهر و استخر قرار دارند که لازمه آن فراهم کردن برنامه‌ریزی دقیق و منظمی است که ضمن انتقال دانش آموزان در حداقل زمان و در طول زمان آموزشی، ضمانت امنیتی دانش آموزان در انتقال آنان تا استخر را نیز مدنظر داشته باشند.

دومین مشکلی که یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد، مشکلات مربوط به مریبان است. که با یافته‌های رضوی و همکاران (۱۳۹۱)، توکلی (۱۳۸۳) و ملک (۱۳۹۰) و انجمن شنا، مدارس شنا استرالیا که فقدان استفاده از مریبان مجرب را مانع توسعه شنا می‌دانند هم خوانی دارد. کمبود مریبان مجرب و آموزش دیده، ناکافی بودن حق الزحمه ی در نظر

گرفته شده برای مریبان، نداشتن طرح درس مدون توسط مریبان و عدم برقراری ارتباط شناختی با دانش آموزان از جمله مشکلات مربوط به این حیطه هست. به نظر می‌رسد کمبود مریبان مجرب و دارای مدرک مربیگری و نجات‌غریق در میان دبیران تربیت‌بدنی موجود در آموزش و پرورش یکی از مشکلات اساسی در این طرح هست. برای جبران این کاستی در اجرای طرح باید از مریبان خارج از سازمان آموزش و پرورش استفاده شود و از آنجا که این مریبان دوره‌های کوتاه مدت مربیگری را گذرانده‌اند و دروس روانشناسی و آموزشی و یادگیری را کمتر پشت سر گذاشته‌اند، لذا نمی‌توانند ارتباط شناختی و عاطفی لازم را با دانش آموزان برقرار نمایند (سیف، ۱۳۹۲، لیبرمن، ۱۹۹۹). از طرف دیگر عدم گذراندن دروس و واحدهای مربوط به روش تدریس باعث شده است که هنوز در طراحی طرح درس روزانه و سالانه به مشکل برخورد کنند؛ بنابراین برای این منظور دو راه حل پیشنهاد می‌گردد. وزارت و سازمان‌های آموزش و پرورش می‌تواند در درجه اول برای مریبان تربیت‌بدنی کلاس‌ها و دوره‌های نجات‌غریق و مربیگری شنا را برگزار کند و در درجه دوم برای مریبان آزاد و خارج از سازمان خود کلاس‌های روش تدریس و روانشناسی برگزار نماید. از طرف دیگر برای افزایش انگیزه کلیه مریبان لازم است که دستمزد و حق الزحمه آنان را نیز افزایش دهند.

سومین مشکل موجود در این طرح، مشکلات و موانع ناشی از مدیریت برنامه‌ریزی است. که با یافته‌های رضوی و همکاران (۱۳۹۱)، فرکینز و شیلبوری (۲۰۱۰)، سینگ (۲۰۰۸)، فراهانی (۱۳۸۳) (آیکینگ، ۱۹۹۴، مارک ۱۹۸۸-۲۰۰۰)، لیبرمن و همکاران (۱۹۹۹)، کارن (۲۰۰۳) و انجمن شنای استرالیا (ASCTA)) که ضعف مدیریت و برنامه‌ریزی را مانع توسعه ورزش به ویژه شنا می‌دانند هم خوانی دارد. عدم وجود زمان کافی برای تدریس، عدم برنامه‌ریزی و زمان‌بندی مناسب برای آموزش، عدم کفایت تعداد جلسات

دانش‌آموزان و قرار دادن نماینده جهت حضور به موقع دانش‌آموزان هنگام سوارشدن به سرویس و نقل و انتقال آنان سعی در حضور منظم آنان در کلاس‌های آموزشی کنند. مدیران و مربیان مدارس همچنین لازم است ضمن صحبت با دانش‌آموزان در زمینه اهمیت و ضرورت یادگیری شنا، آنان را از نظر روانی آماده حضور در کلاس‌ها نمایند.

در این تحقیق بین دیدگاه کارشناسان و مربیان در مشکلات موجود در این طرح تفاوت معناداری مشاهده نگردید (جدول ۵-۵)؛ بنابراین می‌توان گفت که مشکلات موجود در این طرح از دیدگاه کارشناسان و مربیان یکسان است؛ بنابراین با توجه به مشکلات و راه‌حل‌های پیشنهاد شده باید در یک برنامه‌ریزی منسجم و حساب شده سعی در کاهش مشکلات و افزایش اثربخشی هر چه بیشتر آموزش شنا نمود.

در نهایت به تمامی برنامه‌ریزان و مسئولین مربوطه پیشنهاد می‌گردد که برای افزایش کارایی و اثربخشی این طرح با برگزاری جلسه مشترک با کارشناسان، مدیران مدارس، مربیان و سرپرستان استخرها، ضمن بیان مشکلات ارائه شده، با ارائه راه‌حل‌های فوق و برنامه‌ریزی منسجم، دقیق و هماهنگ سعی در حل مشکلات موجود نمایند. ضمن این که مدیران عالی مربوطه طی برنامه‌ریزی‌های استراتژیک و تخصیص بودجه لازم سعی در ساخت و تجهیز بیشتر استخرها، پرورش مربیان مستعد و توانا و در نهایت استعدادیابی مناسب از دانش‌آموزان در این رشته مفرح و جذاب نمایند.

آموزش، عدم نظارت و کنترل کلاس‌ها، عدم هماهنگی بین سرپرستان استخرها و کارشناسان تربیت‌بدنی و ... از جمله مهم‌ترین مشکلات مربوط به مدیریت و برنامه‌ریزی برای اجرای بهینه طرح سبح بود. لذا پیشنهاد می‌گردد برای کاهش و برطرف نمودن این مشکلات، کارشناسان از همان ابتدا با هماهنگی مربیان، مدارس و سرپرستان استخرها برنامه‌ریزی دقیق و مناسب را انجام دهند. ضمن این که زمان برگزاری کلاس‌ها باید طوری برنامه‌ریزی شود که حمل و نقل و انتقال دانش‌آموزان از مدارس روستایی را نیز مدنظر قرار دهند. کارشناسان باید برای اثربخشی این طرح ضمن برگزاری دوره‌های ضمن خدمت برای مربیان، به صورت دوره‌ای نیز از کلاس‌های آموزش و استخر بازدید نمایند.

مشکل چهارم موجود در این طرح مشکلات مربوط به دانش‌آموزان بود. که با یافته‌های رضوی و همکاران (۱۳۹۱)، نیک نژاد (۱۳۷۸) و توکلی (۱۳۸۳) که عوامل روانی و انگیزه افراد و تصویری که فراگیران از شنا دارند می‌تواند در توسعه یا عدم آن نقش به‌سزایی داشته باشد، هم‌خوانی دارد. عدم آشنایی فراگیران، ظرفیت بالای بسیاری از کلاس‌ها، غیبت و جا ماندن دانش‌آموزان از سرویس، نگرانی اولیای دانش‌آموزان، عدم آمادگی روانی دانش‌آموزان، وجود دانش‌آموزان شلوغ و بی‌نظم در برخی کلاس‌ها از جمله مشکلات موجود در این بخش بودند. در این زمینه لازم است که مدیران مدارس تدابیر لازم را در جهت اهمیت و آشنایی بیشتر اولیای دانش‌آموزان با این طرح بیندیشند و با نظارت و کنترل دررفت و آمد

منابع

- اسمعیلی، محمدرضا (۱۳۸۸). تاریخ تربیت‌بدنی و ورزش. انتشارات سمت.
- برد، آن ماری (۱۹۹۱). روان‌شناسی رفتار ورزشی. ترجمه حسن مرتضوی، سازمان تربیت‌بدنی، دفتر آموزش و تحقیقات.
- توکلی، بهرام (۱۳۸۲). نقدی بر برنامه‌های فدراسیون شنا. مصاحبه با روزنامه همشهری. چهارشنبه ۲۲ مرداد، شماره ۳۱۳۵، ۶-۷.
- رشید پور، عبدالمهدی (۱۳۶۲). شنا (تاریخچه، اصول مکانیکی، روش تدریس، مربیگری). انتشارات روزبهان.

- رضوی، سید محمدحسین، فیروزی، منصور و فرزانه، فرزام (۱۳۹۱). بررسی موانع و چالش‌های توسعه شنا در ایران. پژوهش‌های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، ۲(۴)، ۱۲-۱.
- سیف، علی‌اکبر (۱۳۹۲). روانشناسی یادگیری و آموزش. ویرایش هفتم، انتشارات دوران.
- کاشف، میر محمد (۱۳۷۷). آموزش شنا. انتشارات دانشگاه ارومیه.
- کاشف، میر محمد (۱۳۸۷). آموزش شنا، انتشارات مؤسسه کتاب همراه.
- کارگر، غلامعلی، گودرزی، محمود، اسدی، حسن، هنری، حبیب (۱۳۸۲). تحلیل وضعیت اماکن ورزشی کشور و تعیین عوامل مؤثر بر بهره‌وری از دیدگاه خبرگان و ارائه مدل بهره‌وری، نشریه حرکت، شماره ۱۴۹، ۲۸-۱۲۷.
- کریمی، جواد، (۱۳۶۴). نگاهی به تاریخ تربیت‌بدنی جهان. انتشارات نشر دانشگاهی.
- کوزه‌چیان، هاشم و همکاران (۱۳۸۷). بررسی عملیات مدیریت خطر در استخرهای عمومی و خصوصی در شهر تهران. نشریه مدیریت ورزشی (حرکت)، شماره ۲، ص ۱۴۹-۱۶۵.
- گایینی، عباسعلی (۱۳۸۵). آموزش شنا ۱ و ۲. انتشارات دانشگاه پیام نور.
- مارک اچ انشل (۲۰۰۶). روانشناسی ورزش از تئوری تا عمل. ترجمه، دکتر علی اصغر مسدود. انتشارات اطلاعات.
- ملک، محمد (۱۳۸۹). بررسی عوامل بازدارنده در اجرای بهینه طرح ملی آموزش شنا. همایش تربیت بدون کلام، مشهد مهر ۹۰.
- نیک نژاد، مهناز (۱۳۷۸). جایگاه ورزش در طبقات مختلف اجتماعی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
- Aggazzotti, G. Fantuzzi, G. Righi, E. & Predieri, G. (1998). Blood and breath analyses as biological indicators of exposure to trihalomethanes in indoor swimming pools. *Science of the Total Environment*, 217, 155-163.
- Aiking, H. van Acker, M. B. Scholten, R. J. Feenstra, J. F. & Valkenburg, H. A. (1994). Swimming pool chlorination: a health hazard? *Toxicology Letters*, 72(1-3), 375-380
- Austin, George and Nobl. Jim (1990) *Swimming for fitness-A & C* Blak, London
- Bernard, A. Carbonnelle, S. Michel, O. Higuette, S. de Burbure, C. Buchet, J-P. Hermans, C. Dumont, X. & Doyle, I. (2003). Lung hyperpermeability and asthma prevalence in schoolchildren: unexpected associations with the attendance at indoor chlorinated swimming pools. *Occupational and Environmental Medicine*, 60, 385-394.
- Australian Swimming Incorporated (ASI). 1998. Annual Report 1987-1988, Canberra: ASI.
- Ferkins, Lesley and Shilbury, David. 2010. Developing Board Strategic Capability in Sport Organizations: The National-Regional Governing Relationship. *Sport Management Review*; Volume 13, August 2010, pp 235- 254.
- Green, Mick and Houlihan, Barrie 2005. *Elite Sport Development: Policy Learning and Political Priorities*. Routledge press, London and New York.
- Karen Hollowell, eHow Contributor (2003) *Problems in Educational Administration swimming*
- Lieberman, L.J. & Houston-Wilson, C. (1999). Overcoming the barriers to including students with visual impairments and deaf-blindness in to physical education. *Re:View*, 31(3), 129-138.
- Mark R. Stevenson, Miroslava Rimajova, Dean Edgecombe, (1988-2000) Ken Vickery, *Childhood Drowning: Barriers Surrounding Private Swimming Pools*
- Matsumoto, I. Araki, H. Tsuda, K. Odajima, H. Nishima, S. Higaki, Y. Tanaka, H. Tanaka, M. & Shindo, M. (1999). Effects of swimming training on aerobic.
- Paul, Singh 2008. *Facilities, Equipment and Supplies: "Bringing Multi-Disciplinary Sports Facilities to the Rural Areas Will Unleash a Massive Pool of Potential Sports Stars"*. M. A.
- Ozer D, Nalbant S, Aktop A, Duman O, Keles I, Toraman NF (2002) *School of Physical Education and Sports*, Akdeniz University,

An Analysis on the Performance of Sabah project on Training of swimming skills by students and the difficulties to its better application from the point of view of trainers and experts

Eskandar Hosseinpour^{1*}, Mir Mohammad Kashef²
Mohsen Vahdani³, Yousef Mogashti Joni⁴

(Received: 08 January 2014

Accepted: 15 July 2014)

Abstract

This study intends to investigate the Performance of Sabah project on Training of swimming skills to students. It also tries among study the difficulties of its better application from the point of trainers and experts view. The study included two sections: one is quasi- experimental and the other is descriptive. In quasi- experimental section, a sample of 30 students within age range of 8.34 ± 5.98 and BMI of 23.98 ± 2.05 are randomly selected and tested in a pre-test and post-test order. In the descriptive section the population included all the trainers and experts of the project in education and schooling offices in Orumieh (N=43). The instrument used in this section was a researcher made questionnaire including 4 sections of facilities, environment, management and programming, those related to the trainers and problems related to the students. Face validity and content validity of the questionnaire were confirmed by the experienced professors in the field of physical Training. Its Construct validity was also confirmed through use of factor analysis ($p=0.00$, $df=43$, $AGFI= 0.91$). The reliability of the test was 0.85. The tests used for data analysis as follows: Friedman, U Mann Whitney and Wilcoxon. Results showed that in all of the swimming skills there is a meaningful difference between pre-test and post-test. regarding the difficulties, the analysis showed that problems are mostly related to facilities, trainers, management and programming and students, respectively. The findings of the study show that the project has been successful but it surely is far away from the defined goals. By providing appropriate facilities and with a good programming and management, we can pave the way for a better Training and learning.

Keywords

social responsibility, loyalty, sports Manufacturers.

-
1. Ph.D. candidate in Sport Management, University of Tehran
 2. Associate Professor of Sport management, University of Urmia
 3. Ph.D. candidate in Sport Management, University of Tehran
 4. M.A. in physical Education

Email: e.hossimpur@yahoo.com